

การพัฒนารูปแบบของบทบาทสตรีต่อการขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชน
อย่างยั่งยืน: กรณีศึกษา ตำบลท่าเคย อำเภอท่าฉาง จังหวัดสุราษฎร์ธานี*

THE MODEL DEVELOPMENT OF WOMEN'S ROLES TOWARDS
SUSTAINABLE COMMUNITY ENTERPRISE DRIVING: A CASE STUDY
OF THA KHEI SUB-DISTRICT, THA CHANG DISTRICT,
SURAT THANI PROVINCE

วันจรี สุวรรณรัตน์*

Wanchuree Suwanrat

ไชยวัฒน์ เผือกคง

Chaiwat Phuakkhong

สุพัฒพงศ์ แยมอิม

Suphatpong Yamim

หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

Master of Political Science Field in Politics and Government Suratthani Rajabhat University, Thailand

*Corresponding author E-mail: wanchuree.swr@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบทบาทสตรีต่อการขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชน 2) วิเคราะห์ปัจจัยที่สนับสนุนบทบาทสตรีต่อการขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชน และ 3) เพื่อพัฒนารูปแบบบทบาทสตรีต่อการขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน ในตำบลท่าเคย อำเภอท่าฉาง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ใช้วิธีการวิจัยแบบผสม การวิจัยเชิงปริมาณนำผลมาด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เชิงลึก มีกลุ่มตัวอย่างคือ ผู้นำกลุ่ม อสม. ผู้นำกลุ่มพัฒนาบทบาทสตรี ผู้นำชุมชน และผู้นำกลุ่มอาชีพ ในตำบลท่าเคย จำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ปัจจัย วิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง และการวิจัยเชิงคุณภาพใช้การสนทนากลุ่มย่อย และนำมายืนยันโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชน ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทของสตรีต่อการขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชน คือ การวางแผน การได้รับผลประโยชน์ การประเมินผล และการปฏิบัติ 2) ปัจจัยสนับสนุนบทบาทสตรีต่อการขับเคลื่อน

วิสาหกิจชุมชน คือ งบประมาณ นโยบายภาครัฐ สภาพสังคมและเศรษฐกิจ และการประสานเครือข่าย 3) การพัฒนารูปแบบบทบาทสตรีต่อการขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน ตำบลท่าเคย อำเภอท่าฉาง จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า บทบาทสตรีในการขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชนต้องอาศัยรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากของชุมชนท้องถิ่นเพื่อให้ชุมชนพึ่งพาตนเองได้ภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้รูปแบบ BSSC ประกอบด้วย งบประมาณ(B) นโยบายของรัฐบาล (S) สภาพสังคมและเศรษฐกิจ (S) และการประสานเครือข่าย(C) ที่ส่งผลให้สตรีมีบทบาทขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน ในตำบลท่าเคย อำเภอท่าฉาง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบ, บทบาทสตรี, การขับเคลื่อน, วิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน

Abstract

The objective of this research article were: 1) to study women's roles in driving community enterprises, 2) to analyze factors that support women's roles in driving community enterprises, and 3) to develop a model of women's roles in driving sustainable community enterprises in Tha Khoei Subdistrict, Tha Chang District, Surat Thani Province. The research method was a mixed method, research tools were questionnaires and in-depth interviews. The sample group consisted of 400 leaders of village volunteer groups, leaders of women's role development groups, community leaders and occupational group leaders in Tha Khoei Subdistrict. Descriptive statistics were used for frequency, percentage, mean, and standard deviation, factor analysis, structural equation model analysis, and qualitative using in-depth interviews with 18 key informants. The research results found that: 1) The role of women in driving community enterprises are planning, receiving benefits, evaluating and performing. 2) Factors supporting women's roles in driving community enterprises, are budget, government policy, social and economic conditions and network synchronization. 3) The development of women's roles in sustainable community enterprise driving in Tha Khoie Sub-District, Tha Chang District, Surat-Thani Province found that women's roles in driving community enterprises must rely on the local community's foundation economic development model to enable the communities to become self-reliant under the philosophy of sufficiency economy by using BSSC model consists of Budgets, State Policy, Social and

Economic Condition, and Coordination and Network that enables women to play a role in driving sustainable community enterprises in Tha Khoie Sub-District Tha Chang District, Surat-Thani Province.

Keywords: Model Development, Women's role, Driving, Sustainable Community Enterprise

บทนำ

สตรีไทยในอดีตเคยถูกจำกัดและกีดกันในแง่ของความรู้ ความสามารถ และความเป็นผู้นำ หลังจากประเทศไทยเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครอง พ.ศ.2475 จากสมบูรณาญาสิทธิราชย์เป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข บทบาทสตรีไทยจึงเพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับ วารุณี ภูริสินสิทธิ์ (2545) เรื่อง ขบวนการและแนวคิดทางสังคมแห่งศตวรรษที่ 20 ที่กล่าวไว้ว่า นอกจากมีบทบาทสำคัญในครอบครัวแล้วยังทำงานนอกบ้าน และสามารถแสดงบทบาททางการเมืองการปกครอง ทั้งในระดับท้องถิ่นและประเทศ ความเป็นผู้นำของสตรีอาจเกิดจากครอบครัวและสังคมภายนอกที่คอยส่งเสริมและสนับสนุน ทั้งในรูปแบบของกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง คำนึงมในฐานะความเป็นผู้นำของสตรี กลุ่มเครือข่ายสตรี ซึ่งส่งผลให้ผู้นำสตรีได้รับการยอมรับจากสังคมมากยิ่งขึ้น (วารุณี ภูริสินสิทธิ์, 2545)

ตำบลท่าเคยในอดีตประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา แต่วิกฤตการณ์ทางธรรมชาติส่งผลให้ ประชาชนเลิกอาชีพทำนาและมีการโยกย้ายถิ่นฐานไปประกอบอาชีพอย่างอื่นทดแทน ชาวบ้านส่วนใหญ่ที่ยังอาศัยอยู่ในพื้นที่ที่มีความเป็นอยู่ฐานะยากจนติดต่อกันมาเป็นเวลานาน จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2547 ได้เกิดการขยายตัวของเมืองการปกครองท้องถิ่น ทำให้ตำบลท่าเคยมีการเปลี่ยนแปลงผู้นำฝ่ายปกครองท้องถิ่น ซึ่งเป็นคนรุ่นใหม่ที่มีศักยภาพความเป็นผู้นำชุมชนที่เข้มแข็งทั้งเพศชายและเพศหญิง เข้ามามีบทบาทสำคัญในการดูแลทุกข์สุขของประชาชน และมีการเปลี่ยนแปลงผู้นำฝ่ายท้องถิ่นเข้ามาทำงานด้านการพัฒนาท้องถิ่น ที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อร่วมกันส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต การพัฒนาท้องถิ่นและส่งเสริมประชาธิปไตยฐานรากผ่านการพัฒนาการเมืองภาคพลเมือง กลุ่มสตรีและผู้นำสตรีจึงมีบทบาทในการจัดทำข้อมูลความเดือดร้อนและข้อเสนอโครงการต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหาความยากจนในเขตชุมชนตำบลท่าเคย โดยเฉพาะในระหว่างสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (covid-19) ตั้งแต่ พ.ศ.2562 ถึงปัจจุบัน นับเวลาร่วม 4 ปี เกิดปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำเป็นเวลานาน ในทางกลับกันกลุ่มสตรีในชุมชนได้รวมกลุ่มอาชีพดั้งเดิมที่มีอยู่แก้ปัญหาวิกฤติ เพื่อยกระดับอาชีพและพัฒนาอาหารให้เป็นอัตลักษณ์ของตำบลท่าเคย เพื่อให้คนในชุมชนมีงานทำ มีรายได้ โดยใช้วิถีสตรีไทยในอดีตอันเป็นรากเหง้าทางวัฒนธรรมของสังคม

จากภูมิปัญญาท้องถิ่น อันเป็นอัตลักษณ์ของตำบล เรียกว่า “กะปิขัตน้ำ” หรือ “เคยขัตน้ำ” ภายใต้การจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนชื่อ “วิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารตำบลท่าเคย”

ดังนั้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาวิเคราะห์รูปแบบบทบาทสตรีต่อการขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน ในเขตตำบลท่าเคย อำเภอท่าฉาง จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนงานวิสาหกิจชุมชนที่เป็นผู้ผลิตอาหารคุณภาพ แก้ปัญหาการว่างงาน บรรเทาความยากจน สร้างรายได้ให้กับประชาชนและเกิดความยั่งยืนทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม ตามแผนพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทสตรีต่อการขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน ในเขตตำบลท่าเคย อำเภอท่าฉาง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยสนับสนุนบทบาทสตรีในการขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน ในเขตตำบลท่าเคย อำเภอท่าฉาง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
3. เพื่อพัฒนารูปแบบของบทบาทสตรีต่อการขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน ในเขตตำบลท่าเคย อำเภอท่าฉาง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ มีวิธีดำเนินการวิจัย ตามขั้นตอนดังนี้

1. **รูปแบบการวิจัย** เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed method Research) ใช้การวิจัยเชิงปริมาณนำ ผสมด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก โดยได้ดำเนินการ ดังนี้ 1) ศึกษาบทบาทสตรีของผู้นำสตรีที่ปฏิบัติงานจิตอาสา ซึ่งประกอบไปด้วย ผู้นำกลุ่ม อสม. ผู้นำกลุ่มพัฒนาบทบาทสตรี ผู้นำชุมชน และผู้นำกลุ่มอาชีพของ ต.ท่าเคย อ.ท่าฉาง จ.สุราษฎร์ธานี 2) วิเคราะห์ปัจจัยสนับสนุนบทบาทสตรีต่อการทำงานของสตรีในการขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชน 3) การสร้างพัฒนารูปแบบ BSSC Model ที่ก่อให้เกิดการพัฒนาบทบาทสตรีต่อการขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้นำสตรี ผู้นำชุมชน และผู้นำกลุ่มอาชีพ ในตำบลท่าเคย อำเภอท่าฉาง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในปี พ.ศ. 2564 มีประชากรจำนวนทั้งสิ้น 6,490 คน เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดเพียงพอจะยอมรับการเข้ากันได้พอดีของแบบจำลองที่ผู้วิจัยเลือกเทคนิค การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model : SEM) โดยมีหลักพื้นฐานว่าควรมีจำนวนตัวอย่างไม่น้อยกว่า 20 เท่าของตัวแปรประจักษ์ (Hair, J.F. et al, 2010) การศึกษาครั้งนี้มีตัวแปร

ประจักษ์จำนวน 19 ตัว ดังนั้น ตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับเทคนิคการวิเคราะห์นี้ต้องไม่ต่ำกว่า 380 คน เพื่อป้องกันความผิดพลาดผู้วิจัยจึงเก็บเพิ่มจำนวน 20 คน รวมทั้งสิ้น 400 คน

2.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 18 คน โดยเจาะจงหัวหน้าสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดสุราษฎร์ธานี 1 คน ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตร 3 คน สมาชิกสภาเกษตรกร 3 คน และประธานวิสาหกิจชุมชน 11 คน รวมทั้งสิ้น 18 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ แบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับ บทบาทสตรีต่อการขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชน และปัจจัยสนับสนุนบทบาทสตรีต่อการขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชน โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert Type) โดยแบ่งช่วงการวัดระดับความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2543) และนำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและนำผลการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมดมาคำนวณหาค่าดัชนี IOC ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.93 และนำแบบสอบถามผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญแล้วจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ นำไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมายที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างงานวิจัย จำนวน 30 คน ได้ค่า สัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's Alpha Coefficient) ที่ระดับความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ .929

3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) โดยนำผลที่ได้จากการวิจัยเชิงปริมาณ มาสร้างแบบจำลองการพัฒนารูปแบบของบทบาทสตรีต่อการขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์หัวหน้าสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดสุราษฎร์ธานี ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตร สมาชิกสภาเกษตรกร และประธานวิสาหกิจชุมชน ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยแบ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ 2 วิธี คือ วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ และวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ ผู้นำกลุ่ม อสม. ผู้นำกลุ่มพัฒนาบทบาทสตรี ผู้นำชุมชน และผู้นำกลุ่มอาชีพ ใน ต.ท่าเคย อ.ท่าฉาง จ.สุราษฎร์ธานี จำนวน 400 ฉบับ ระหว่างเดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม พ.ศ. 2564

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยเดินทางไปสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกต่อหัวหน้าสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดสุราษฎร์ธานี ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตร สมาชิกสภาเกษตรกร และประธานวิสาหกิจชุมชน ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิจัยเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับ บทบาทสตรีต่อการขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชน และปัจจัยสนับสนุนบทบาทสตรีต่อการขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชน ผู้วิจัยได้ใช้สถิติวิเคราะห์ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) วิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) โดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) เพื่อหาองค์ประกอบหลักของบทบาทสตรีต่อการขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน และวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM)

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) นำมาสรุปประเด็นสำคัญ และนำมาสร้างรูปแบบในการพัฒนาบทบาทสตรีต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน ในตำบลท่าเคย อำเภอลำดวน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 282 คน คิดเป็นร้อยละ 70.50 มีอายุ 51 ปี ขึ้นไป มีจำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 43.50 มีวุฒิการศึกษาระดับการศึกษาตอนปลาย/ปวช. จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 มีความเกี่ยวข้องกับวิสาหกิจชุมชนซึ่งเป็นกลุ่มอาชีพ จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 36.25 มีสถานภาพทางสังคมในชุมชนซึ่งเป็นเกษตรกรรวม จำนวน 297 คน คิดเป็นร้อยละ 74.25 มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 15,000 บาท จำนวน 179 คน คิดเป็นร้อยละ 44.75 อาศัยอยู่ในพื้นที่ตั้งแต่ 21 ปี ขึ้นไป จำนวน 256 คน คิดเป็นร้อยละ 64.00

ผลการวิเคราะห์บทบาทสตรีต่อการขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน ในเขตตำบลท่าเคย อำเภอลำดวน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทสตรีต่อการขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน ในเขตตำบลท่าเคย อำเภอลำดวน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

บทบาทสตรีต่อการขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการวางแผน	4.10	0.80	มาก
2. ด้านการปฏิบัติงาน	4.03	0.87	มาก
3. ด้านการประเมิน	4.04	0.91	มาก
4. ด้านการรับผลประโยชน์	4.06	0.94	มาก
รวม	4.06	0.83	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า บทบาทสตรีต่อการขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน ในเขตตำบลท่าเคย อำเภอท่าฉาง จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.83) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการวางแผน ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.80) ด้านการรับผลประโยชน์ ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.94) ด้านการประเมิน ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.91) และด้านการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.87)

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยสนับสนุนบทบาทสตรีในการขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน ในเขตตำบลท่าเคย อำเภอท่าฉาง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุนบทบาทสตรีในการขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน ในเขตตำบลท่าเคย อำเภอท่าฉาง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ปัจจัยสนับสนุนบทบาทสตรีในการขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน ในเขตตำบลท่าเคย อำเภอท่าฉาง จังหวัดสุราษฎร์ธานี	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านงบประมาณ	4.12	0.49	มาก
2. ด้านนโยบายของรัฐ	4.19	0.49	มาก
3. ด้านสภาพสังคมและเศรษฐกิจ	4.15	0.43	มาก
4. ด้านการประสานเครือข่าย	4.20	0.53	มาก
รวม	4.17	0.49	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยสำคัญต่อการสนับสนุนบทบาทสตรีในการขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน ในเขตตำบลท่าเคย อำเภอท่าฉาง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ทั้ง 4 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.49) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการประสานเครือข่าย ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.53) ด้านนโยบายของรัฐ ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.49) ด้านสภาพสังคมและเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.43) และด้านงบประมาณ ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.49)

ผลการตรวจสอบความเหมาะสมและเมตริกความสัมพันธ์ของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ตารางที่ 3 การตรวจสอบความเหมาะสมและเมตริกความสัมพันธ์ของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

KMO and Bartlett's Test	ผลการวิเคราะห์
Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.	0.934
Bartlett's Test of Sphericity Approx. Chi-Square	4412.852
Df	190
Sig.	0.000

จากตารางที่ 3 พบว่า จากการตรวจสอบความเหมาะสมของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ KMO มีค่าเท่ากับ 0.934 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเหมาะสมและเมื่อตรวจสอบเมตริกสหสัมพันธ์ของกลุ่มตัวอย่างพบว่า ค่า Bartlett's Test มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 หมายความว่า ตัวแปรที่นำมาวิเคราะห์ปัจจัยเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสถิติต่อไป (ฉัตรศิริปิยะพินิตสิทธิ์, 2548)

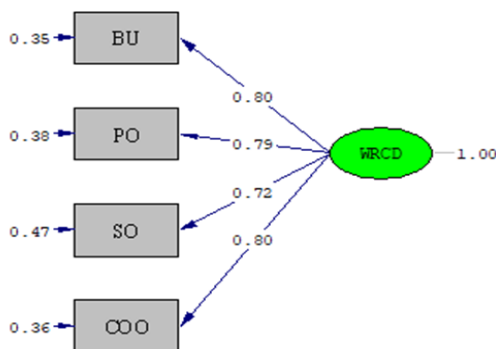
ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ขององค์ประกอบของบทบาทสตรีต่อการขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษาตำบลท่าเคย อำเภอนาทม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ตารางที่ 4 การตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ขององค์ประกอบของบทบาทสตรีต่อการขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน

สถิติที่ใช้วัดความสอดคล้อง	เกณฑ์	ค่าที่ได้	ผลการพิจารณา	ผลการตัดสิน
ค่า P	$P > 0.05$	0.239	ผ่านเกณฑ์	สอดคล้อง
ค่า Chi-Square/df	< 2.0	2.86	ผ่านเกณฑ์	สอดคล้อง
ค่า GFI	เข้าใกล้ 1	1	ผ่านเกณฑ์	สอดคล้อง
ค่า AGFI	$(> .97)$	0.98	ผ่านเกณฑ์	สอดคล้อง
Standardized RMR	เข้าใกล้ 1	0.011	ผ่านเกณฑ์	สอดคล้อง
RMSEA	เข้าใกล้ 0	0.033	ผ่านเกณฑ์	สอดคล้อง
Standardized Residual	< 0.05	1.67	ผ่านเกณฑ์	สอดคล้อง
	< 2.0			

จากตารางที่ 4 พบว่า โมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาจากดัชนีวัดความสอดคล้อง (Goodness of Fit Index; GFI = 1) ดัชนีวัดความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index; AGFI = 0.98) รวมทั้งดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษ (Root Mean Square Residual; RMR = 0.011) และเมื่อพิจารณาภาพรวมแล้วพบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นไปตามเกณฑ์ ดังภาพที่ 1

Chi-Square=2.86, df=2, P-value=0.23919, RMSEA=0.033

ภาพที่ 1 โมเดลสมการโครงสร้างของปัจจัยที่ส่งผลต่อบทบาทสตรีต่อการขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน

ผลการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เพื่อหาแนวทางในการพัฒนารูปแบบของบทบาทสตรีที่มีต่อแนวทางปฏิบัติในองค์ประกอบหลักที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยการขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน จากหัวหน้าสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดสุราษฎร์ธานี 1 คน ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตร 3 คน สมาชิกสภาเกษตรกร 3 คน และประธานวิสาหกิจชุมชน 11 คน รวมทั้งสิ้น 18 คน สรุปได้ว่า การพัฒนารูปแบบของบทบาทสตรีต่อการขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน ในเขตตำบลท่าเคย อำเภอท่าฉาง จังหวัดสุราษฎร์ธานีนั้น **ด้านงบประมาณ** สตรีจะต้องมีความรอบรู้ ในด้านการจัดหาแหล่งทุน การสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานภายนอก เพื่อการลดต้นทุนการผลิต ด้วยการสรุปปัญหาความต้องการวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยี ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนอย่างจำกัด ตลอดจนการระดมทุนจากสมาชิก เพื่อการผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ให้มีกำไรสูงสุด **ด้านนโยบายของรัฐ** สตรีมีบทบาทต่อการแก้ไขปัญหาค่าความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ด้วยการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการประกอบอาชีพ มีการบริหารจัดการที่ดี มีการส่งเสริมให้เกิดการออม และการแก้ปัญหาให้ตอบสนองในชุมชน เพื่อผลักดันให้ชุมชนเข้าถึงซึ่งนโยบายของภาครัฐอย่าง

แท้จริง ด้านสภาพสังคมและเศรษฐกิจ สตรีมีบทบาทต่อการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาพัฒนา ศักยภาพของชุมชน เพื่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนแบบมีส่วนร่วมต่อกัน ผู้หญิงและผู้ชาย สามารถทำได้เท่าเทียมกัน และพึงพาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอันเป็นหน่วยงานบริการ ประชาชนที่ใกล้ชิดที่สุด และด้านการประสานเครือข่าย สตรีมีบทบาทในการประสานงานกับ หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและหน่วยงานภายนอก เพื่อการประสานเครือข่ายสนับสนุน งานวิจัย นวัตกรรม สนับสนุนธุรกิจ สนับสนุนองค์ความรู้ และเชื่อมโยงระหว่างภาคีเครือข่าย การมีส่วนร่วมต่อกัน ในการขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบของบทบาทสตรีต่อการขับเคลื่อนวิสาหกิจ ชุมชนในตำบลท่าเคย อำเภอลำดวน จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีผลการวิจัยที่เป็นประเด็นน่าสนใจ นำมาอภิปรายได้ ดังนี้

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า บทบาทสตรีต่อการขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านจะเห็นได้ว่า ด้านการปฏิบัติงาน มีบทบาท น้อยกว่าด้านอื่น ๆ บทบาทดังกล่าวเป็นสาเหตุที่ทำให้สตรีมีปัญหาในการปฏิบัติงานร่วมกันและ ขาดการกำหนดแนวทางในการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้เกิดการสร้างรายได้เสริมอย่าง ยั่งยืนแก่สมาชิก ด้วยทุนภูมิปัญญาและทุนที่เป็นความสัมพันธ์ของคนในชุมชนให้สืบทอดภูมิ ปัญญาท้องถิ่น “กะปิขี้ดน้ำ” หรือ “เคยขี้ดน้ำ” เป็นภูมิปัญญาชาวบ้านที่คงอยู่ชั่วลูกชั่วหลาน สืบไปในอนาคต

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยยังพบว่า สตรีควรมีบทบาทความเป็นผู้นำในท้องถิ่น ก้าวสู่อำนาจทาง การเมืองในระดับฐานรากและเป็นที่ยอมรับของประชาชน เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาความยากจน ของประชาชนและเป็นแนวทางที่สร้างเศรษฐกิจ สังคม และชุมชนให้มีความยั่งยืน นำพาคนใน ชุมชนให้รู้จักการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นที่มีอยู่อย่างจำกัด แล้วนำไปประกอบอาชีพให้เกิดมูลค่าสูง และเกิดการพึ่งพาตนเองในระยะยาวได้อย่างมั่นคง เพื่อเป็นการพัฒนาระบบเศรษฐกิจชุมชน จากฐานรากให้เกิดความเข้มแข็งและสามารถเข้าสู่ระดับการแข่งขัน การเป็นผู้ประกอบการกิจการ ขนาดย่อมและขนาดกลางในการพัฒนาประเทศทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ตาม (พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (ฉบับที่ 1), 2548); (พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจ ชุมชน (ฉบับที่ 2), 2562) เนื่องจากว่า สภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ ตลอดเวลา ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจภายในประเทศเรื่อยมา ซึ่งระบบเศรษฐกิจ สังคม และชุมชนถือว่าเป็นระบบเศรษฐกิจฐานรากที่มีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชน จึง ควรจัดให้ชุมชนได้รับการเสริมสร้างขีดความสามารถให้พึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนสืบไป (พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (ฉบับที่ 1), 2548); (พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจ

ชุมชน (ฉบับที่ 2), 2562) สอดคล้องกับ สัญญา เคนาภูมิ เรื่อง แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพของวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม ได้กล่าวไว้ว่า สภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจภายในประเทศอย่างเห็นได้ชัด ทำให้ระบบของเศรษฐกิจชุมชนได้รับผลกระทบด้วยเช่นกัน ซึ่งระบบเศรษฐกิจชุมชนถือว่าเป็นระบบเศรษฐกิจฐานรากที่มีความสำคัญ ควรได้รับการเสริมสร้าง ให้สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน (สัญญา เคนาภูมิ, 2558) ทั้งนี้ สตรียังต้องพัฒนาบทบาทในการนำความต้องการของเกษตรกรร่วมวางแผนงานกับสภาเกษตรกรจังหวัด เพื่อการประสานนโยบายและการดำเนินงานระหว่างองค์กรเกษตรกร เกษตรกร สถาบันวิจัย สถาบันการศึกษา และหน่วยงานภาครัฐ ให้เกิดการส่งเสริมและสนับสนุนต่อกลุ่มของวิสาหกิจชุมชนในรูปแบบต่าง ๆ โดยการเสนอแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับจังหวัดต่อสภาเกษตรกรแห่งชาติ เพื่อบูรณาการเป็นแผนแม่บทเสนอต่อคณะรัฐมนตรี ให้เกิดการสนับสนุนและส่งเสริมการฝึกอบรม และการถ่ายทอดเทคโนโลยีแก่เกษตรกรและยุวเกษตรกร เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมอย่างครบวงจรและยั่งยืน พัฒนารูปแบบด้านการปฏิบัติงานให้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนต่อกลุ่มวิสาหกิจชุมชน การใช้นวัตกรรมที่ทันสมัย รวมถึงบทบาทด้านการรับผลประโยชน์ ที่สร้างโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมต่อกระบวนการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาและผลประโยชน์ร่วมกัน

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ปัจจัยสำคัญต่อการสนับสนุนบทบาทสตรีในการขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน ในตำบลท่าเคย อำเภอนาทม จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณารายประเด็นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก คือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อปัจจัยที่สนับสนุนบทบาทสตรีต่อการขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน ในส่วนของด้านการประสานเครือข่ายมีระดับมากที่สุด รองลงมาด้านนโยบายรัฐ ด้านสภาพสังคมและเศรษฐกิจ และด้านงบประมาณตามลำดับ ซึ่งปัจจัยดังกล่าวส่งผลให้สตรีของตำบลท่าเคยมีบทบาทต่อการขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชน มีความสามารถในการประสานเครือข่ายกับหน่วยงานต่าง ๆ ของภาครัฐ และเข้าถึงแหล่งงบประมาณ นำมาซึ่งการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้เกิดความยั่งยืน ด้วยการสำรวจข้อมูลตามความต้องการของคนในชุมชน มาจัดทำแผนพัฒนาระดับตำบล ให้สอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ เกิดการแก้ไขปัญหาทางสภาพสังคมและเศรษฐกิจได้ตรงจุดตามความต้องการของประชาชน ตลอดจนสตรีมีบทบาทในการเชื่อมโยงภาคีเครือข่ายกับหน่วยงานต่าง ๆ ภายใต้กรอบนโยบายของหน่วยงานในระดับจังหวัด ให้เข้าไปส่งเสริมและสนับสนุนกลุ่มอาชีพด้วยการสนับสนุนองค์ความรู้จากงานวิจัยและนวัตกรรม สนับสนุนเครื่องมืออุปกรณ์การผลิต พัฒนาบรรจุภัณฑ์ที่ทันสมัย มีการแปรรูปของสินค้าได้มาตรฐานสินค้าคุณภาพ เข้าถึงช่องทางการตลาด มีแหล่งจำหน่ายสินค้า มีรายได้ที่แน่นอน เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากจากความ

ต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง ชุมชนมีความเข้มแข็ง ประชากรพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน นับได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) ให้ชุมชนเกิดการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภวิชัย โรมแพน (2561) เรื่อง แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนตำบลลุ่มลำชี อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ พบว่า ในการยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ของชุมชนให้มีคุณภาพสูงขึ้น มีการพัฒนารูปแบบของสินค้าคุณภาพสินค้า การแปรรูป การบรรจุภัณฑ์ การตลาดใหม่ ๆ การประชาสัมพันธ์ การจัดการทรัพยากรและทุนต่าง ๆ รวมทั้งการเสริมพลังในการดำเนินงานในแต่ละด้านเพื่อให้สินค้าชุมชนมีมาตรฐานสินค้าและสามารถขยายการตลาดได้ดี ต้องเข้าถึงการบริหารจัดการของหน่วยงานภาครัฐเป็นหน่วยงานสำคัญเพื่อพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้เกิดความเข้มแข็งและพึ่งตนเองได้ (ศุภวิชัย โรมแพน, 2561) สตรียังมีบทบาทในการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้กับคนในชุมชนให้ผลิตสินค้าเอง จำหน่ายเอง สามารถพึ่งพาตนเองได้แบบยั่งยืน เห็นด้วยกับ อุษณีย์ สุวรรณ (2558) เรื่อง บทบาทสตรีในการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนวัดสะพาน อำเภอมือง จังหวัดชัยนาท ที่กล่าวไว้ว่า ผู้นำของชุมชนวัดสะพานมีวิสัยทัศน์ที่ดี มีความอยากเห็นชุมชนของตน ได้มีความเป็นอยู่ที่ดีสามารถพึ่งพาตนเองได้ การประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในขั้นแรก ควรเริ่มที่การใช้จ่ายอย่างประหยัดในครอบครัว หันมาปลูกกิน ทำใช้เอง งดใช้จ่ายในสิ่งที่ไม่จำเป็น ซึ่งเป็นความเข้าใจที่ง่าย เห็นได้ชัดจากการทดลองทำ ประชาชนจึงตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงว่าหากทำได้จะช่วยให้ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้นจริง ๆ (อุษณีย์ สุวรรณ, 2558)

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า การพัฒนารูปแบบของบทบาทสตรีต่อการขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน ในตำบลท่าเคย อำเภอนาหว้า จังหวัดสกลนคร ค้นพบรูปแบบการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ในรูปแบบ BSSC Model ที่ก่อให้เกิดการพัฒนาบทบาทสตรีต่อการขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน ประกอบด้วยปัจจัยการสนับสนุนบทบาทสตรีต่อการขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชน 4 ด้าน ได้แก่

1. ปัจจัยด้านงบประมาณ (B = Budget) ประกอบด้วย 1) การจัดหาแหล่งทุน สตรีมีบทบาทในการจัดทำแผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ประสานแผนกับหน่วยงานบูรณาการระดับจังหวัด เพื่อขอรับงบประมาณสนับสนุนปัจจัยด้านการผลิต การแปรรูป การบรรจุภัณฑ์ การตลาด และองค์ความรู้ด้านต่าง ๆ จากหน่วยงานภาครัฐ สอดคล้องกับ ศศิรินทร์ ศาสตรสาร และคณะ เรื่อง การเข้าถึงแหล่งเงินทุนและปัญหาการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่กล่าวไว้ว่า ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน มีความต้องการให้หน่วยงานภาครัฐส่งเสริมและสนับสนุนแหล่งเงินทุน และต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งเสริมการเพิ่มศักยภาพและทักษะในต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจการ (ศศิรินทร์ ศาสตรสาร และคณะ, 2564) พบว่า วิสาหกิจชุมชนมีความเข้มแข็ง ด้วย

การจัดทำแผนพัฒนาตำบล อันเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมสตรีให้ดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนที่เข้าถึงแหล่งเงินทุนระยะยาว 2) การลดต้นทุนการผลิต หน่วยงานภาครัฐสนับสนุน เครื่องมือในการผลิต วัสดุอุปกรณ์ วัตถุดิบ หรือสิ่งของต่าง ๆ ให้สตรีมีบทบาทในการบริหารวิสาหกิจชุมชนที่เกิดสภาพคล่องในการดำเนินกิจการ ทำให้ต้นทุนในการผลิตลดลงและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า ลดต้นทุนสินค้าให้มีราคาถูกลง จำหน่ายได้ในราคาต่ำกว่าสินค้าอุตสาหกรรมทั่วไปและเข้าถึงส่วนแบ่งทางการตลาดที่สู้คู่แข่งขั้นได้ 3) มีการรวบรวมข้อมูลความต้องการวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยี ให้เกิดนวัตกรรมการพัฒนาต่อยอดสู่ชุมชน ด้วยการจัดหาภูมิปัญญาที่มีอยู่เดิมในชุมชนเข้ากับวิทยาการสมัยใหม่ เพื่อส่งเสริมให้สตรีมีบทบาทในการพัฒนาชุมชนที่บริหารจัดการตนเองได้ 4) มีการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนอย่างจำกัด ให้เกิดคุณค่าเพื่อนำมาผลิตสินค้าหรือบริการให้มีประโยชน์สูงสุด และไม่ทำลายทรัพยากรเหล่านั้นให้หมดไป ทั้งยังอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่เป็นอาหารทะเล ป่าชายเลน ป่าธรรมชาติ หรือป่าที่มนุษย์สร้างขึ้น เป็นการหาทางเลือกเพื่อการผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ให้มีกำไรสูงสุด 5) มีการระดมทุนจากสมาชิก ให้เกิดการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ด้วยการนำเงินทุนหมุนเวียนที่มีอยู่ไปใช้ในการผลิตสินค้าและบริการ ให้พึ่งพาตนเองได้ด้วยการระดมทุนภายในกลุ่ม ให้สมาชิกร่วมกันลงหุ้นเพื่อใช้ในการบริหารงานตั้งต้นในการดำเนินกิจการและให้สมาชิกทุกคนเป็นเจ้าของร่วมกัน

2. ปัจจัยด้านนโยบายของรัฐ (S =State policy) ประกอบด้วย 1) การแก้ไขปัญหาคความยากจน ซึ่งเป็นปัญหาระดับต้น ๆ ของประเทศ อันเกิดจากเศรษฐกิจตกต่ำ มีความเหลื่อมล้ำทางสังคม รัฐบาลควรมีมาตรการอย่างจริงจัง ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกันแก้ปัญหาให้เกิดผล เพื่อให้ประชาชนหลุดพ้นจากความยากจน พบว่า สตรีมีบทบาทในการแก้ไขปัญหาความยากจน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมของผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้เปราะบาง โดยร่วมกันผลักดันชุมชนเข้าสู่กระบวนการพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก ด้วยการสร้างอาชีพเสริม เพื่อให้ทุกคนมีรายได้เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพ 2) มีการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการพัฒนา สตรีส่วนใหญ่นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวทางพระราชดำริ ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 พระราชทานมานานกว่า 30 ปี อันเป็นแนวคิดที่ตั้งบนพื้นฐานวัฒนธรรมของไทย เป็นแนวทางในการพัฒนาบนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท น้อมนำมาปฏิบัติในการดำเนินกิจการของวิสาหกิจชุมชนให้เกิดสมดุล คำนึงถึงความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ตลอดจนการใช้ความรู้ด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง และมีคุณธรรมเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจและการกระทำพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลง สอดรับกับ พหิวิชัย จิตรเพ็ชร เรื่อง การบริหารจัดการธุรกิจวิสาหกิจชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพโดยการประยุกต์ใช้

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้กล่าวไว้ว่า ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจะช่วยแก้ปัญหาได้ เนื่องจากเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อยุคโลกาภิวัตน์ (พิริวิญญ์ จิตรเพ็ชร, 2564) พบว่า วิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารตำบลท่าเคย น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ ให้สตรีเข้าไปมีบทบาทต่อการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ ด้วยการฝึกอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ให้ชุมชน เพื่อทุกครัวเรือนมีความเป็นอยู่ที่ดี 3) มีการบริหารจัดการที่ดี เป็นการพัฒนาการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนอย่างเป็นขั้นตอน สตรีมีบทบาทในการจัดสวัสดิการให้เกิดกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี พัฒนาให้วิสาหกิจชุมชนเกิดความยั่งยืน ตามรูปแบบของวิสาหกิจชุมชน ที่จัดตั้งเป็นไปตามแนวทางที่ได้ทรงพระราชทานพระราชดำริ ในการพัฒนาชุมชน อันไม่ใช่การดำเนินการที่คล้ายกับการทำธุรกิจ แต่ให้ชุมชนผลิตและจำหน่ายสินค้าเองภายใต้การบูรณาการร่วมกันจากหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานภายนอก 4) มีการส่งเสริมการออม สตรีมีบทบาทในการสนับสนุนให้วิสาหกิจชุมชนเกิดการออม เพื่อเก็บไว้ใช้หรือต่อยอดเป็นการลงทุนในวันข้างหน้า พบว่า มีการหมักกะปิเก็บไว้จำนวนมาก มีระยะเวลาในการหมักนานกว่า 6 เดือน จึงนำออกไปจำหน่าย เป็นกรรมวิธีการถนอมอาหารแบบโบราณ ด้วยการหมักกะปิไว้ เรียกว่า “กะปิขี้ดน้ำ” หรือ “เคยขี้ดน้ำ” ซึ่งเป็นกะปิดี มีคุณภาพ สีสวย รสชาติดี จำหน่ายได้ในราคาสูงกว่าเดิม ทำให้สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น 5) เกิดการแก้ปัญหาให้ตอบสนองชุมชน จากที่พบปัญหาส่วนใหญ่คนในชุมชนขาดแคลนรายได้ มีรายจ่ายจำเป็นสูงขึ้น ทำให้รายได้ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ แต่บทบาทสตรีใช้วิสาหกิจชุมชนเป็นทางออกของคนในชุมชน นำวัตถุดิบที่มีในชุมชนมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ ผ่านการวิจัยและประเมินผลจากนโยบายของรัฐ สร้างเศรษฐกิจฐานรากให้มีความเข้มแข็ง สามารถพัฒนาก้าวสู่วิสาหกิจชุมชนขนาดกลางและขนาดย่อม พร้อมแข่งขันในการดำเนินงานภายใต้โลกาภิวัตน์ในอนาคตได้

3. ปัจจัยด้านสภาพสังคมและเศรษฐกิจ (S =Social and economic condition) ประกอบด้วย 1) การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาพัฒนาศักยภาพชุมชน สตรีมีบทบาทในการพัฒนากระบวนการผลิตและจำหน่ายให้ฉับไว จึงนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาพัฒนาการผลิตในวิสาหกิจชุมชน ที่มีกระบวนการผลิตให้ได้มาซึ่งผลิตภัณฑ์สินค้าชนิดต่าง ๆ ออกจำหน่าย แลก เปลี่ยน ให้การดำเนินกิจการสู่ความสำเร็จ ด้วยการใช้เครื่องมือดิจิทัล และสร้างตลาดออนไลน์จำหน่ายในเพจฟอร์มดิจิทัลให้เกิดการเชื่อมโยงลูกค้าที่สามารถจำหน่ายออกไปในวงกว้างทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ 2) เตรียมความพร้อมให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีดิจิทัล ด้วยการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้สอดคล้องกับนโยบายที่รัฐบาลกำหนดให้ขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยการใช้นวัตกรรมเพื่อพัฒนาประเทศไทยสู่เศรษฐกิจดิจิทัล ไทยแลนด์ 4.0 ให้ชุมชนเกิดความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน พบว่า สตรีมีบทบาทในการพัฒนาศักยภาพด้วยการศึกษาหาความรู้

ความสามารถในการใช้เครื่องมืออุปกรณ์ของระบบดิจิทัล อันนำไปให้เกิดการสื่อสารในโลกออนไลน์ได้ดี 3) การมีส่วนร่วม การขับเคลื่อนงานวิสาหกิจชุมชนเริ่มที่บทบาทสตรี เพราะสตรีเป็นบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดครอบครัวที่สุด รู้สภาพปัญหาเศรษฐกิจของครอบครัว และมีสัมผัสที่ดีกับรายรับ-รายจ่ายในครัวเรือน ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมภายใน เป็นการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกลุ่มอาชีพ และการมีส่วนร่วมภายนอก เป็นการเชื่อมโยงภาคีเครือข่ายระหว่างวิสาหกิจชุมชนกับหน่วยงานภาครัฐ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์ เห็นด้วยกับ ไชยวัฒน์ เผือกคง เรื่อง แนวทางการจัดการสิ่งปฏิกูลจากฟาร์มสุกรของเทศบาลตำบลช้างขวา อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่กล่าวไว้ว่า การมีส่วนร่วมเป็นการที่ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลมีแนวคิดหรือจุดมุ่งหมายที่เหมือนกัน เข้ามาดำเนินการนั้นให้แล้วเสร็จตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด แล้วรับผลประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งต้องเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (ไชยวัฒน์ เผือกคง, 2561) พบว่า สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมและรับผลประโยชน์ร่วมกันในการประกอบอาชีพ เพื่อให้ทุกคนมีงานทำ มีรายได้เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพ 4) ความเท่าเทียมกันทางเพศ สิทธิทางเพศในปัจจุบัน บุคคลเพศชายและเพศหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน แต่การทำงานของวิสาหกิจชุมชนจะเห็นว่า ผู้หญิงส่วนใหญ่เป็นผู้ดำเนินการขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จ เพราะลักษณะงานกลุ่มอาชีพ ผู้หญิงจะมีความรอบรู้มากกว่าผู้ชาย จึงทำให้ผู้หญิงมีบทบาทต่อการขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชนได้ดีกว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของ อณิษฐา หาญภักดีนิยม เรื่อง รูปแบบการขับเคลื่อนบทบาทสตรีต่อการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืน ในศตวรรษที่ 21 ได้กล่าวไว้ว่า บทบาทและหน้าที่ของสตรีได้รับความสำคัญและสนใจมากขึ้นกว่าในอดีตทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง สตรีมีใช้มีหน้าที่เป็นเพียงภรรยาและมารดาที่เลี้ยงดูบุตรภายในบ้านเท่านั้น มีหลายคนประกอบอาชีพการงานที่มีความรู้ความสามารถไม่แตกต่างไปจากผู้ชาย จึงทำให้สตรีเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสำคัญในการช่วยผลักดันพัฒนาสังคมและประเทศชาติ (อณิษฐา หาญภักดีนิยม, 2564) และ 5) การสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในสถานการณ์ที่สภาพสังคมและเศรษฐกิจตกต่ำ สังคมยากแค้น พบว่า สตรีมีบทบาทในการประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นหน่วยงานราชการที่สัมผัสรับรู้ถึงสถานการณ์ความเป็นอยู่ ความทุกข์ และความเดือดร้อนของประชาชนมากที่สุด เพื่อขอรับการสนับสนุนปัจจัยต่าง ๆ และหาแนวความคิดร่วมกัน

4. ปัจจัยด้านการประสานเครือข่าย (C = Coordination) ประกอบด้วย 1) เครือข่ายสนับสนุนงานวิจัย สตรีมีบทบาทต่องานวิจัยโดยเริ่มปลูกฝังให้ชาวบ้านลุกขึ้นมาเป็นผู้วิจัยชุมชนของตนเอง มาบอกปัญหาของตัวเองที่เป็นปัญหาส่วนรวมของชุมชนต่อภาคีเครือข่าย เพื่อขอรับการสนับสนุนงานวิจัยและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน มีส่วนคล้ายกับ พอเจตน์ ธรรมศิริขวัญ เรื่อง การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในโรงเรียน ที่กล่าวไว้ว่า การส่งเสริมความเข้มแข็ง

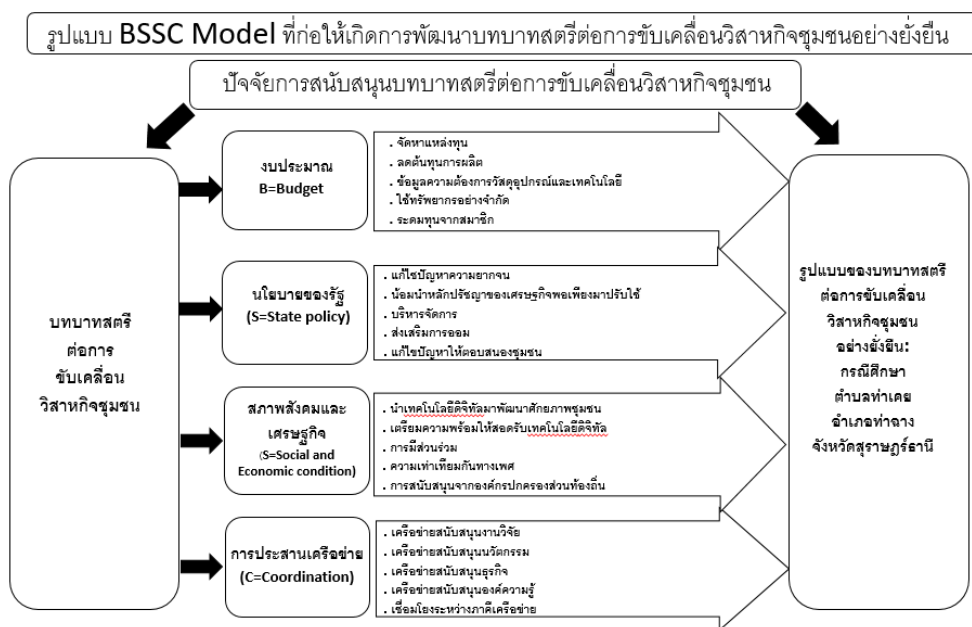
ของชุมชนในฐานะราก ควรเริ่มตั้งแต่การปลูกฝัง ความตระหนักแก่เยาวชนที่อยู่ในระบบและนอกระบบสถานศึกษา โดยการส่งเสริมการประกอบวิสาหกิจชุมชนโรงเรียน ซึ่งเป็นนวัตกรรมต้นแบบครบวงจรทั้งการเรียนรู้การผลิต (พอเจตน์ ธรรมศิริขวัญ, 2563) ทั้งนี้เพื่อค้นหาข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล จนนำไปสู่การจัดการปัญหาของตนเองได้ เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับวิสาหกิจชุมชนและเกิดการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากอย่างยั่งยืน 2) เครือข่ายสนับสนุนนวัตกรรม สตรีมีบทบาทในการประสานภาคีเครือข่ายการสนับสนุนนวัตกรรม เพื่อพัฒนาการผลิตสินค้าให้ได้คุณภาพ และสามารถยกระดับมาตรฐานสินค้าให้กับวิสาหกิจชุมชนให้ได้รับเครื่องหมายมาตรฐานสินค้า มีความสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ สนิทเดช จินตนา (2565) เรื่อง แนวทางการพัฒนาศักยภาพในการจัดการธุรกิจเชิงนวัตกรรมเพื่อความได้เปรียบทางการแข่งขันของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดปทุมธานี ที่กล่าวไว้ว่า การจัดการธุรกิจเชิงนวัตกรรมด้านผลิตภัณฑ์และบริการควรส่งเสริมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้ทำการพัฒนาผลิตภัณฑ์และการบริการในรูปแบบใหม่ ๆ น่าสนใจเป็นที่ต้องการของตลาดโดยอยู่ภายใต้ความหลากหลายทางวัฒนธรรม (สนิทเดช จินตนา, 2565) พบว่า วิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารตำบลท่าเคย ได้นำเสนอปัญหาการตากกะปิในช่วงฤดูฝน ไม่มีแสงแดดทำให้กะปิมีกลิ่นอับชื้น ต่อวิทยาลัยเทคนิคสุราษฎร์ธานี และได้รับการสนับสนุนนวัตกรรมด้วยเครื่องตากแห้งกะปิแบบโรตารี ใช้พลังงานความร้อนกึ่งอัตโนมัติระบบแก๊ส มาใช้ในชุมชน แม้ในวันฝนตกก็ผลิตกะปิได้ตามปกติ 3) เครือข่ายสนับสนุนธุรกิจ สตรีมีบทบาทต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในชุมชนร่วมกับภาคธุรกิจ พบว่า โรงงาน กลุ่มร้านค้า ร้านอาหารในชุมชน ให้การสนับสนุนกลุ่มอาชีพ ในการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการผลิตกะปิและอาหารแปรรูป ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนให้ดำเนินธุรกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและยังส่งผลดีต่อสังคมและประเทศชาติในระยะยาว 4) เชื่อมโยงระหว่างภาคีเครือข่าย สตรีมีบทบาทต่อการปฏิบัติงานให้สอดคล้องเชื่อมโยงกันระหว่างภาคีเครือข่าย โดยอาศัยกลุ่มคนหรือองค์กรที่สนใจแลกเปลี่ยนด้านข้อมูลข่าวสารระหว่างกันอย่างอิสระ ทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างเครือข่าย เพื่อให้เกิดกิจกรรมใหม่ ๆ สอดคล้องกับ สุวรรณา เตชะธีระปริดา และคณะ เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมการพัฒนา ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนครราชสีมา ได้กล่าวไว้ว่า เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน เป็นรูปแบบความสัมพันธ์ของมนุษย์ ทั้งระดับตัวบุคคลและระดับกลุ่ม หรือองค์กรที่เป็นแนวคิดของการใช้ประโยชน์ จากศักยภาพของผู้เข้าร่วมให้เกิดพลังการแก้ปัญหา หรือการพัฒนาให้ดีขึ้นกว่าเดิม (สุวรรณา เตชะธีระปริดา, 2560) พบว่า สตรีมีบทบาทต่อการเชื่อมโยงเครือข่ายกับหน่วยงานภาครัฐในการจัดฝึกอบรมด้านการจัดการ การบัญชี การถ่ายทอดความรู้ด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม งานวิจัย และการตลาด เพื่อสร้างความเข้มแข็งแก่วิสาหกิจชุมชนในระยะยาว 5) เครือข่ายสนับสนุนองค์ความรู้ พบว่า สตรีมีบทบาทในการประสานภาคีเครือข่ายให้การสนับสนุนด้านองค์ความรู้แก่วิสาหกิจชุมชน ด้วยการประสานไปยังหน่วยงานบูรณาการกับหน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษาที่มีข้อมูลองค์ความรู้

เพื่อนำมาพัฒนาระบบการจัดการวิสาหกิจชุมชน ให้ทุกคนสามารถเข้าถึงความรู้ และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้ในการผลักดันให้วิสาหกิจชุมชนให้เกิดความเข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นจากการวิจัยในการแก้ไขปัญหาความยากจน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมให้กับประชาชนผู้ยากไร้ แต่ก่อนผู้ด้อยโอกาสย่อมรอคอยการช่วยเหลือจากภาครัฐมาตลอด การช่วยเหลือเข้าไม่ถึงความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง ด้วยงบประมาณที่จำกัด ทำให้การบริการของรัฐประสบความสำเร็จเฉพาะบางพื้นที่ไม่ทั่วถึงทุกตำบล จึงเกิดรูปแบบการแก้ปัญหาในรูปแบบใหม่ที่ชุมชนต้องการ เป็นรูปแบบการบูรณาการจากหน่วยงานทุกภาคส่วน คือ รูปแบบ BSSC Model ที่ก่อให้เกิดการพัฒนาบทบาทสตรีต่อการขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน คือ

ภาพที่ 1 รูปแบบ BSSC (BSSC Model) ของบทบาทสตรีต่อการขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษาตำบลท่าเคย อำเภอท่าฉาง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

จากแผนภูมิภาพองค์ความรู้ใหม่ การพัฒนารูปแบบของบทบาทสตรีต่อการขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน คือ รูปแบบ BSSC (BSSC Model) ซึ่งมี 4 องค์ประกอบของปัจจัยที่สำคัญ ได้แก่ 1) งบประมาณ (B = Budget) 2) นโยบายของรัฐ (S = State policy) 3) สภาพสังคมและเศรษฐกิจ (S = Social and economic condition) และ 4) การประสานงาน

เครือข่าย (C = Coordination) และองค์ประกอบทั้ง 4 ต้องทำงานร่วมกัน เพื่อการพัฒนา รูปแบบของบทบาทสตรีต่อการขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษาตำบลท่าเคย อำเภอลำดวน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

สรุป/ข้อเสนอแนะ

บทบาทสตรีต่อการขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน ในตำบลท่าเคย อำเภอลำดวน จังหวัดสุราษฎร์ธานี สตรีส่วนใหญ่ยังประสบปัญหาด้านการปฏิบัติงาน ซึ่งแนวทางการปฏิบัติงานประการแรก ต้องมุ่งเน้นให้เกิดการทำงานที่มีส่วนร่วมต่อกัน สร้างภาวะความเป็นผู้นำของสตรีให้มีใจรัก มีความทุ่มเทและเอาใจใส่ต่องานที่ได้รับผิดชอบ รวมถึงให้มีแนวคิดที่พัฒนาต่อยอดให้เกิดกิจกรรมใหม่ ๆ ด้วยการบูรณาการกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม กลุ่มเครือข่ายเกษตร และเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการสนับสนุนให้วิสาหกิจชุมชนดำเนินกิจการไปได้ด้วยความสำเร็จ ตามข้อเสนอแนะดังนี้ ข้อเสนอแนะตามวัตถุประสงค์ที่ 1 คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดเวทีประชาคม เพื่อสะท้อนปัญหาของกลุ่ม ส่งเสริมสนับสนุนบทบาทสตรีในการพัฒนาต่อยอดกลุ่มวิสาหกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็ง นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้เพื่อเป็นทุนในด้านการผลิต การแปรรูป และการตลาด ข้อเสนอแนะตามวัตถุประสงค์ที่ 2 คือ หน่วยงานภาครัฐต้องมีนโยบายส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนอย่างต่อเนื่อง ตาม (พระราชบัญญัติสภาเกษตรกรแห่งชาติ, 2553) หมวด 3 ว่าด้วยอำนาจหน้าที่ของสภาเกษตรกรจังหวัด มาตรา 33 (1) เพื่อพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรภายในจังหวัด (2) ประสานนโยบายและการดำเนินงานระหว่างองค์กรเกษตรกร เกษตรกร สถาบันวิจัย สถาบันการศึกษา และหน่วยงานของรัฐ (3) ส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มขององค์กรเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และยูวเกษตรกร ในจังหวัด ในรูปแบบต่าง ๆ (4) เสนอแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับจังหวัดต่อสภาเกษตรกรแห่งชาติเพื่อบูรณาการเป็นแผนแม่บทเสนอต่อคณะรัฐมนตรีต่อไป (5) สนับสนุนและส่งเสริมการศึกษา การฝึกอบรม และการถ่ายทอดเทคโนโลยี แก่เกษตรกรและยูวเกษตรกร เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมอย่างครบวงจรและยั่งยืน (6) เสนอนโยบายและแนวทางในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับภาคเกษตรกรรม รวมทั้งราคาผลผลิตทางเกษตรกรรมที่ไม่เป็นธรรมต่อสภาเกษตรกรแห่งชาติ (7) ให้คำปรึกษาและขอแนะนำแก่เกษตรกรหรือองค์กรเกษตรกร (8) แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินการใด ๆ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามพระราชบัญญัตินี้ และ (9) ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายจากสภาเกษตรกรแห่งชาติ ซึ่งตามอำนาจหน้าที่ของสภาเกษตรกรจังหวัด มาตรา 33 ทุกภาคส่วนควรมีการบูรณาการและส่งเสริมการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามกรอบนโยบายของแต่ละหน่วยงาน เพื่อวางแผนในการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนตามความต้องการของกลุ่มองค์กรเกษตรกรต่าง ๆ

ควรสนับสนุนให้วิสาหกิจชุมชนบริหารจัดการด้วยตนเอง มีการผลิตสินค้าและจำหน่ายเอง สร้างความมั่นคงในการดำเนินกิจการด้วยคนในชุมชน และข้อเสนอแนะตามวัตถุประสงค์ที่ 3 คือ หน่วยงานภาครัฐต้องจัดสรรงบประมาณให้วิสาหกิจชุมชนสามารถผลิตสินค้าคุณภาพและมีตลาดรองรับทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ให้มีการประยุกต์ใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีที่ทันสมัย มีการสนับสนุนงานวิจัย สนับสนุนองค์ความรู้ให้มีการบริหารจัดการที่ดี และมีความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้

เอกสารอ้างอิง

- ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์. (2548). การใช้ SPSS เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล. เรียกใช้เมื่อ 10 ธันวาคม 2565 จาก <http://www.watpon.com/spss>
- ไชยวัฒน์ เผือกคง. (2561). แนวทางการจัดการสิ่งปฏิกูลจากฟาร์มสุกรของเทศบาลตำบลช้างขวา อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี .
- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (ฉบับที่ 1). (2548). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 1122 ตอนที่ 6 ก หน้า 319-327 (8 มกราคม 2548).
- พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (ฉบับที่ 2). (2562). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 50 ก หน้า 32-37 (16 เมษายน 2562).
- พระราชบัญญัติสภาเกษตรกรแห่งชาติ. (2553). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 127 ตอนที่ 71 ก หน้า 1-20 (19 พฤศจิกายน 2553).
- พอเจตน์ ธรรมศิริขวัญ. (2563). การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในโรงเรียน. วารสารศึกษาศาสตร์, 31(3), 146-160.
- พีรวิษณุ จิตรเพ็ชร. (2564). เรื่อง การบริหารจัดการธุรกิจวิสาหกิจชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. วารสารวิทยาการจัดการ, 8(1), 1-13.
- วารุณี ภูริสินสิทธิ์. (2545). สตรีนิยม : ขบวนการและแนวคิดทางสังคมแห่งศตวรรษที่ 20. กรุงเทพมหานคร: มงคลการพิมพ์.
- ศศินันท์ ศาสตรสาร และคณะ. (2564). การเข้าถึงแหล่งเงินทุนและปัญหาการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์, 8(3), 298-313.
- ศุภวิษณุ โรมแพน. (2561). แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนตำบลลำชี อำเภอยะว้า จังหวัดชัยภูมิ. วารสารวิชาการธรรมทรรศน์, 18(3), 51-57.

- สนิทเดช จินตนา. (2565). แนวทางการพัฒนาศักยภาพในการจัดการธุรกิจเชิงนวัตกรรมเพื่อ
ความได้เปรียบทางการแข่งขันของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดปทุมธานี. วารสารด้านการ
บริหารรัฐกิจและการเมือง, 11(2), 1-21.
- สัณญา เคนาภูมิ. (2558). แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพของวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่จังหวัด
มหาสารคาม. วารสารวิชาการแพรรากาสินธุ์, 2(3), 68-85.
- สุวรรณา เตชะธีระปรีดา. (2560). เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมการพัฒนา
ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนครราชสีมา.
วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 25(49), 215-245.
- อณิษฐา หาญภักดีนิยม. (2564). รูปแบบการขับเคลื่อนบทบาทสตรีต่อการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืน
ในศตวรรษที่ 21. วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ, 6(4), 355-371.
- อุษณีย์ สุวรรณ. (2558). บทบาทสตรีในการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียงในชุมชนวัดสะพาน อำเภอมะนัง จังหวัดชัยนาท. Veridian E-Journal,
Silpakorn University, 8(2), 372-391.
- Hair, J.F. et al. (2010). Multivariate Data Analysis (7th). New York: Pearson.